

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

LXVI. An mediocritas sit virtutis heroica?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

nes, circularis erit demonstratio in eodem genere causæ. At hoc cum per se fieri nequit in natura, tum prohibetur ejusdem præceptionibus. Respondetur. Concederem hoc argumentum, si actiones ante habitum, & actiones post habitum essent prorsus uniusmodi. At non hoc. Nam ipso Scaligero teste ante habitum fiebant actiones incertæ, ab habitu verò fluunt seu manant certæ & expeditæ actiones: Sine habitu & ante habitum lucta est, difficultas & molestia in agendo: Cum habitu verò & post hunc felicitas, voluptas, & tranquillitas. Actio sequens habitum est perfectior & melior habitu (quia felicitas in ea collocatur.) Actio ante habitum est imperfectior eo. Maneat igitur istud dogma in scholis: Actiones quæ fiunt jam comparato habitu, oriri ab habitu seu voluntate habitu prædita affectaq; Talis enim voluntas tantum inclinatur & adducit nos ad agendum, hoc est, habitus voluntatis hoc facit, & ex eo facilius agimus, cum per ipsum naturæ facultates perficiantur.

LXVI.

An Mediocritas sit virtutis Heroica?

Distinguitur.

SI Heroica virtus est virtus, ut certè est, mediocritatem ei adimere non possumus. Po-
fita

sita enim est inter duo vitiosa extrema: Si vero mediocritatem opponamus excellentiæ, mediocritas virtuti heroicæ tribui non potest. Virtus enim heroica est excitatior, habet ardentiores motus quàm communis, cum sit singulare donum Dei, quale est fortitudo in Achille, Alexandro M. Julio C. & aliis viris, quos Deus voluit excellere. His heroibus, & velut naturæ miraculis dedit Deus tale cor, ut ceteri motus ardentiores & rectiores posset quàm in communibus naturis. Virtus contra communis est languidior: est ferè tantùm gubernatio externorum membrorum, congruens cum lege Dei. Differunt igitur heroica virtus & heroicus motus à communi virtute.

I. Causis efficientibus: Heroica virtus est ex præstantia naturæ, quæ est specialis actionis Dei effectum seu donum Dei, quod nõ comparatur nostra industria vel doctrina: ut fortitudo Julii Cæsaris, Alexandri Magni, erat divinus impetus, quem alii hoc dono non ornati non sunt adepti. Talis est abstinencia in Iosepho, impudentem sollicitationem immodestæ mulierculæ repudiante, in Hippolyto & Bellerophonte. Talis est clementia Julii Cæsaris, parentis victis civibus: celsitudo animi in S. Laurentio. Huc accommodo illud Ciceronis: Nullus magnus vir unquam fuit sine afflatu divino. Virtus verò communis, seu

seu mediocris, seu disciplina in nostra est po-
 restate: et si hic quoque actionem Dei, (quæ ge-
 neralis dicitur) concurrere non negemus. 2.
 Subjectis. Virtus heroica est paucorum, per
 quos scilicet Deus vel Ecclesiam gubernat,
 vel artes in lucem profert, aut restituit, vel
 imperia ordinat. Communis verò ab omni-
 bus severè requiritur. 3. Formis. Heroici
 motus sunt excellentes & alacriores ac con-
 citatiores cordis impetus, qui communes vi-
 res superant, quales scribuntur fuisse *Æacida-*
rum. *Æacida*, ait Poëta, bello gaudebant
 magis, quàm convivio. Communis virtutis, e-
 jusque motus, remissior est, consistens in ex-
 terna disciplina seu gubernatione locomo-
 tricis facultatis, congruente cū judicio men-
 tis. Virtus igitur heroica & humana seu com-
 munit differunt excellentia seu *ὑπεροχῆ*. 4.
 Effectis. Heroici motus solent optatum exitum
 sine longiore mora adipisci. Veni, vidi,
 vici. Sed nihil tale est in communi virtute,
 ubi sæpe optimè cogitata pessimè cadunt.
 Cic. in epistola ad Octavium. Distinguen-
 dum etiam inter motum Heroicum & virtu-
 tem heroicam: Hæc est habitus: Ille verò est
 actio divinitus, extraordinariè, seu præter
 communem ordinem excitata, quæ non po-
 test præstari, quoties nos volumus. Talis est
 motus Alexandri, sistentis fugientem exer-
 citum:

citum: Davidis, præliantis adversus Goliathum: Heliaz, interficientes sacerdotes Baal. Ac solet dici Zelus.

LXVII.

Heroica virtutes in Ethnicis ad cuius generis actionem Dei pertineant.

ARISTOTELIS, doctus virtutem esse *μεσότητα*, id est, medietatem, seu mediocritatem, intelligit hanc respectu extremorum vitiosorum, non respectu graduum. Propter graduum enim differentiam virtutes sunt communes seu humanæ, vel heroicæ seu divinæ. Has, heroicæ dico, verè Christianorum seu renatorum & sanctorum in ecclesia non est dubium esse flammæ accensas in cordibus à spiritu Dei sanctificante, itaq; pertinere ad præsentiam & actionem Sanctificationis & Gratia, & esse donum per gratiam. Virtutes verò heroicæ eorum qui sunt extra Ecclesiam, sunt quidem etiam specialis operationis spiritus Dei, sed non sanctificantis. Talis fuit Julii Cæsaris fortitudo, quâdo cum aliis, tum contra Nervios in Gallia pugnans restituit inclinatam aciem. Talis fuit Socratis constantia. Talis fuit Divi Laurentii celsitudo animi, qui afflictionem & ustulationem durabilem ita patienter pertulit, ut non modò vocem fracti dolore animi testem, aur gestû deformem

Et Ethicorū & Christianorum heroica virtutes sunt opus divinæ providentiæ.

Modi actionis Dei duo sunt

Communis

Peculiaris